

ARAMA (SEARCHING) (2)

Kıyım Fonksiyonu (Hashing II)

- ❖ Eğer kötü bir seçim, **bazı sabit bir kıyım fonksiyonu** ile çarpılanacak anahtarları seçerse;
- ❖ **Bu kötü seçim $\Theta(n)$ zamanda ortalama alımı destekleyecek aynı hücreye, çarpılanan n anahtarı seçebilir.**
- ❖ Herhangi bir sabit kıyım fonksiyonu, **en kötü duruma maruz bırakabilir.**

Kıyım Fonksiyonu (Hashing II)

- ❖ Durumu iyileştirmenin yolu **sabit bir kıyım fonksiyonu seçmek yerine rastgele bir kıyım fonksiyonu seçmektir.**
- ❖ Rastgele bir kıyım fonksiyonunun seçilmesi, evrensel kıyım olarak adlandırılır.

Evrensel Kıyım

- ❖ Evrensel kıyımlamada uygulamanın başlangıcında dikkatlice tasarlanmış sınıf fonksiyonları arasından rassal bir çırpı fonksiyonu seçeriz.
- ❖ Hızlı sıralamada olduğu gibi randomizasyon hiçbir girdinin en kötü durum davranışına yol açmayacağını garanti eder.
- ❖ Bu algoritma aynı girdi de dahil her bir uygulamada farklı davranış gösterecektir.

Evrensel Kırım

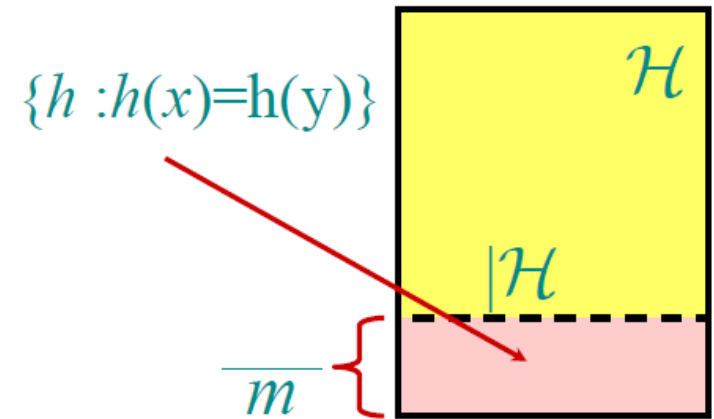
- ❖ Çırpı fonksiyonunu rastgele seçtiğimiz için algoritma herhangi bir girdi için ortalama performansı garanti eder.
- ❖ Bu algoritma aynı girdi de dahil her bir uygulamada farklı davranış gösterecektir.

Evrensel kırım fonksiyonu

Tanım. U bir anahtarlar evreni ve \mathcal{H} de sınırlı sayıdaki kırım fonksiyonlarının kümesi olsun; herbiri U 'yu $\{0, 1, \dots, m-1\}$ 'e eşlemlesin.

\mathcal{H} 'nin **evrensel** olması için: $x, y \in U$ ve $x \neq y$, ile $|\{h \in \mathcal{H} : h(x) = h(y)\}| = |\mathcal{H}|/m$ olması gerekir.

Yani, x ile y arasında bir çarpışma olasılığı : $1/m$ 'dir; koşul: h 'nin \mathcal{H} 'den rastgele seçimi.

Evrensellik iyidir

Teorem. h (tekbiçimli olarak) rastgele seçilmiş bir kısıym fonksiyonu olsun; seçim evrensel bir \mathcal{H} kısıym fonksiyonları setinden yapılmış olsun. h' nin n rastgele anahtarı T tablosundaki m yuvaya kısıımladığını farzedin.

Bu durumda verilen bir x anahtarı için:

$$E[x \text{ ile } \text{çarpışma sayısı}] < n/m.$$

Teoremin kanıtı

Kanıt. C_x , T' nin içindeki anahtarlarla x ' in toplam çarpışma sayısını gösteren rastgele değişken olsun; ve

$$c_{xy} = \begin{cases} 1 & \text{eğer } h(x) = h(y), \\ 0 & \text{(diğer durumlarda)} \end{cases} \text{ olsun.}$$

Not: $E[c_{xy}] = 1/m$ ve $C_x = \sum_{y \in T - \{x\}} c_{xy}.$

Teoremin kanıtı

$$E[C_x] = E\left[\sum_{y \in T - \{x\}} c_{xy}\right]$$

$$= \sum_{y \in T - \{x\}} E[c_{xy}]$$

$$= \sum_{y \in T - \{x\}} 1/m$$

$$= \frac{n-1}{m} \cdot \square$$

- Her iki tarafın da beklenenini bulun.
- Beklenenin doğrusallığı (expectation).
- $E[c_{xy}] = 1/m$.
- Cebir.

Bir evrensel kıyım fonksiyonları setini yapılandırmak

m asal sayı olsun. k anahtarını $r + 1$ basamağa ayırıştırın; herbirinin set içinde değeri $\{0, 1, \dots, m-1\}$ olsun. Yani, $k = \langle k_0, k_1, \dots, k_r \rangle$ ve $0 \leq k_i < m$ olsun.

Rastgele yapma stratejisi:

$a = \langle a_0, a_1, \dots, a_r \rangle$ olsun; burada a_i , $\{0, 1, \dots, m-1\}$ arasından rastgele seçilmiştir.

Tanım: $h_a(k) = \sum_{i=0}^r a_i k_i \bmod m$. *Nokta çarpım, mod m (ölçke)*

$\mathcal{H} = \{h_a\}$ ne büyüklükte?

$$|\mathcal{H}| = m^{r+1}.$$

* a 'nın ilk değeri m tane olabilir. İkinci değeri de m tane.

Bir evrensel kıyım fonksiyonları setini yapılandırmak

ÖRNEK : a string uzunluğu **3** ve Tablo boyutu **131** olsun.

$$a = \langle 35, 100, 21 \rangle$$

$$\begin{aligned} h_a(\text{"xyz"}) &= (35 * 120 + 100 * 121 + 21 * 122) \% 131 \\ &= 129 \end{aligned}$$

Dezavantajı: k_i değeri tablo boyutundan büyük olabilir.
Bu yüzden **tablo boyutunu**, k_i değerinden büyük seçilmeli

Nokta - çarpım kıyım fonksiyonların evrenselliği

Teorem. $H = \{h_a\}$ seti evrenseldir.

Kanıt. $x = \langle x_0, x_1, \dots, x_r \rangle$ olduğunu varsayın ve $y = \langle y_0, y_1, \dots, y_r \rangle$ farklı anahtarlar olsun. Yani, en az bir basamakta farklı olsunlar ve log pozisyonu 0 olsun.

Kaç $h_a \in H$ için x ve y çarpışırlar?

$h_a(x) = h_a(y)$ olması gerekir ve bunun anlamı:

$$\sum_{i=0}^r a_i x_i \equiv \sum_{i=0}^r a_i y_i \pmod{m}$$

Kanıt (devamı)

Benzer yaklaşımla, elimizde

$$\sum_{i=0}^r a_i(x_i - y_i) \equiv 0 \pmod{m}$$

veya

$$a_0(x_0 - y_0) + \sum_{i=1}^r a_i(x_i - y_i) \equiv 0 \pmod{m} ,$$

olur ve bu da şu anlama gelir:

$$\underline{a_0}(x_0 - y_0) \equiv -\sum_{i=1}^r a_i(x_i - y_i) \pmod{m} .$$

Sayı teorisinin gerçeği

Teorem. m asal sayı olsun. Herhangi bir $z \in \mathbb{Z}_m$ ve $z \neq 0$ için, özgün bir $z^{-1} \in \mathbb{Z}_m$ vardır ve bu durumda:

$$z \cdot z^{-1} \equiv 1 \pmod{m}. \text{ (ölçke } m) \text{ olur.}$$

Örnek: $m = 7$.

z	1	2	3	4	5	6
z^{-1}	1	4	5	2	3	6

Kanıt (devamı)

Elimizde

$$a_0(x_0 - y_0) \equiv -\sum_{i=1}^r a_i(x_i - y_i) \pmod{m} \text{ var,}$$

ve $x_0 \neq y_0$, olduğundan tersi de $(x_0 - y_0)^{-1}$ olmalıdır, ve bu da şu anlama gelir:

$$a_0 \equiv \left(-\sum_{i=1}^r a_i(x_i - y_i) \right) \cdot (x_0 - y_0)^{-1} \pmod{m}.$$

Yani, herhangi bir a_1, a_2, \dots, a_r , seçiminde tek a_0 seçimi, x ile y 'nin çarpışmasına neden olur.

Kanıt (tamamlanması)

S. Kaç tane h_a , x ile y' nin çarpışmasına neden olur?

C. Her a_1, a_2, \dots, a_r için m seçenek vardır ama, bunlar bir kez seçildiğinde, sadece bir tane a_0 x ile y' yi çarpıştırabilir, yani

$$a_0 = \left(\left(- \sum_{i=1}^r a_i (x_i - y_i) \right) \cdot (x_0 - y_0)^{-1} \right) \bmod m.$$

Böylece, çarpışmaya neden olabilecek h' lerin

$$\text{sayısı} = m^r \cdot 1 = m^r = |\mathcal{H}|/m.$$

a_1, a_2, \dots, a_r ; Her biri m tane değer alır.

a_0 değeri m olasılıktan 1 tane olacağı (çarpışmayı sağlayacak) için buraya 1 konuldu.

Mükemmel Kıyım

Şu ana kadar kıyımlar beklenen zamanda başarımla ilgiliydi.

Kıyım , beklenen süre bağlamında iyi bir uygulama.

Mükemmel kıyım ise şu sorulara ilgilenir :

- ❖ Farz edin ki size bir anahtar kümesi verilsin.
- ❖ Statik bir tablo oluşturmanız istensin.
- ❖ Böylece en kötü zamanda tabloda anahtarı arayabileyim.

Mükemmel Kiyım

- ❖Elimizde sabit bir anahtar kümesi, **programlama dilindeki saklı kelimeler** kümesi ya da CD-ROM daki dosya isim kümeleri olabilir.
- ❖Bir başka örnek vermek gerekirse *İngilizcedeki en sık kullanılan 100 veya 1000 sözcük gibi bir şey.*

Mükemmel Kıyım

- ❖ Sözcüğün İngilizcede sık kullanılıp kullanılmadığına **tabloya** bakarak hızlı bir şekilde anlamalıyız.
- ❖ Bu işi *beklenen başarımla değil* de garantilenmiş en kötü durum zamanında yapabilmeliyiz.

Mükemmel Kıyım

Problem: Verilen n adet anahtar için statik bir kıyım tablosu yaratmak.

Diğer bir deyişle , yeni girdi veya silme yapılmayacak.

Sadece elemanları oraya koyacağız.

Büyüklüğü ise , $m = O(n)$.

$m = O(n)$ boyutunda bir tablo ve en kötü durumda arama $O(1)$ zamanı alacak.

Mükemmel Kıyım

❖ Buradaki fikir, **iki aşamalı** bir veri tanımlaması yapmaktır.

Fikir , **bir kıyım tablomuz olacak** , yuvalara kıyım yapacağız.

❖ Ancak zincirleme işlemi kullanmak yerine ikinci bir kıyım tablosu daha olacak.

❖ İkinci tabloya ikinci bir kıyım daha yapacağız.

❖ İkinci düzeyde hiç çarpışma olmadan kıyım yapmak.

Mükemmel Kırım

- ❖ Birinci düzeyde çarpışma olabilir.
- ❖ Birinci tabloda çarpışan her şeyi, *ikinci düzeydeki tabloya koyacağız.*

Ama bu tabloda çarpışma olmayacak.

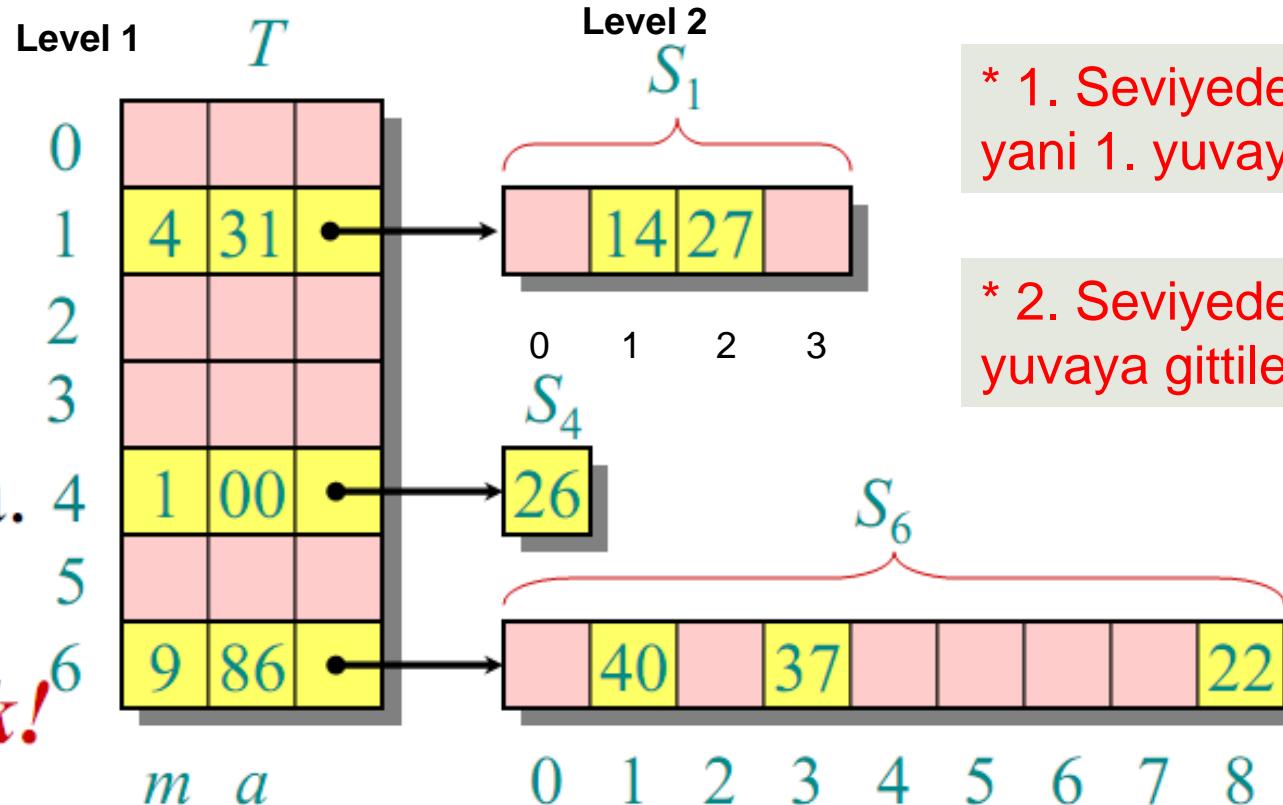
- ❖ Dolayısıyla evrensel bir kırım fonksiyonu bulalım.
- Rastgele bir fonksiyon seçiyoruz.
- Yapacağımız bu düzeye yani ilk düzeye kırım yapmak.

Mükemmel Kıyım Fonksiyonu

n anahtarlı bir set verilirse, bir statik kıyım tablosunu boyutu $m = O(n)$ olacak şekilde yapılandırın ve ARAMA (SEARCH) *en kötü durumda* $\Theta(1)$ süre alsın.

FİKİR: Her iki düzeyde de evrensel kıyım ile 2 düzeyli veri tanımlama.

2. düzey çarpışması yok!

* 1. Seviyede $h(14)=h(27)=1$ yani 1. yuvaya gittiler.

* 2. Seviyede $h_{31}(14)=1$ $h_{31}(27)=2$ yuvaya gittiler.

Mükemmel Kıyım Fonksiyonu

TEOREM \mathcal{H} , evrensel kıyım fonksiyonu türlerinden biri olsun ve boyutu da $m = n^2$ olsun. Bu durumda, eğer bir rastgele $h \in \mathcal{H}$ ' yi n anahtarı tabloya kıyımlamakta kullanırsak, beklenen çarpışma sayısı en çok $1/2$ olur.

Kanıt. Evrenselliğin tanım gereği, tablodaki belirli 2 anahtarın h altında çarpışma olasılığı $1/m = 1/n^2$ olur. Çarpışma olasılıklı $\binom{n}{2}$ çift anahtar olduğundan, çarpışmaların beklenen sayısı:

2 anahtar çifti seçilir.

$$\binom{n}{2} \cdot \frac{1}{n^2} = \frac{n(n-1)}{2} \cdot \frac{1}{n^2} < \frac{1}{2}.$$

Mükemmel Kiyım -Örnek

- Örnek : $K=\{10,22,37,40,52,60,70,72,75\}$ 9 elamanlı bir anahtar kümesi mod yani $m=n=9$ olur. Hash fonksiyonumuz: $h(k)=((a*k+b) \bmod p) \bmod m$
- $a=3, b=42, p=101, m=9$ (a ve b değerleri 0-101 arasında rastgele üretilen sayılar) Öncelikle ilk kıyım tablomuzda çakışmaların sayısını bulalım
- $h(10)=0$ 0. ve 5. indiste 1 çakışma
- $h(60)=2$ 2. indiste 3 çakışma
- $h(72)=2$ 7. indiste 4 çakışma
- $h(75)=2$
- $h(70)=5$
- $h(22)=7$
- $h(37)=7$
- $h(40)=7$
- $h(52)=7$

	n_i
0	1
1	
2	3
3	
4	
5	1
6	
7	4
8	

Mükemmel Kıyım -Örnek

- Çakışmaları bulduktan sonra tek çakışmaya sahip değerler için a_i ve b_i değerlerini 0, diğerleri için ise 0-p arasında random seçelim, 2.kıyım (S_i) tablosunun büyüklüğü ise $m_i = n_i^2$ olacak
- 2.kıyım fonksiyonunda çakışma olmayacak şekilde yapılandırılalım
- $h_i(k) = ((a_i * k + b_i) \bmod p) \bmod m_i$

	n_i	m_i	a_i	b_i
0	1	1	0	0
1				
2	3	9	10	18
3				
4				
5	1	1	0	0
6				
7	4	16	23	88
8				

Diagram illustrating a 2D array S_2 with 9 columns and 4 rows. The array is shown with values 10, 0, 60, 72, and 75 highlighted in red boxes. The array is labeled S_0 and S_2 .

S ₅															
			70												
0															
			40					52	22					37	
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
S ₇															

Kaynakça

- Algoritmalar : Prof. Dr. Vasif NABİYEV, Seçkin Yayıncılık
- Algoritmalara Giriş : Thomas H. Cormen, Charles E. Leiserson, Ronald L. Rivest and Clifford Stein, Palme YAYINCILIK
- Algoritmalar : Robert Sedgewick , Kevin Wayne, Nobel Akademik Yayıncılık
- M.Ali Akcayol, Gazi Üniversitesi, Algoritma Analizi Ders Notları
- Doç. Dr. Erkan TANYILDIZI, Fırat Üniversitesi, Algoritma Analizi Ders Notları
- <http://www.bilgisayarkavramlari.com>